INSPIRATIEBOX VOOR WARME STEDEN & GEMEENTEN

Verzameling goede praktijken die werken aan een warme omgeving waar elk kind, elke jongere zich goed in zijn vel voelt.

PIJLER 8

BETREK KINDEREN EN JONGEREN BIJ HET BELEID

FILMPJES STUDENTENVOORZIENINGEN - GEWELDLOOS VERZET - HABBEKRATS-HUIS

TRIPLE P - ZWANGERSCHAPSGROEPEN PARELPROJECT - MAYOR@YOURTOWN

COMPLIMENTENACTIE VOOR HET ONDERWIJS - RONDREIZENDE WARME WILLIAM BANK

OUTREACHEND WERKEN OP DE STELPLAATS - AANDACHT IN ACTIE - ROUTE 36

KLIK-APP - AWARENESSDAY - KIVA-ANTIPESTPROGRAMMA - SLOGAN-ACTIE

SAMENWERKINGSKOFFER GEESTJE GEZOND - NETWERKEN ON WHEELS

MINDFUL IN HET MIDDELBAAR - NOKNOK VOOR JEUGDLEIDERS - OVERKOP-HUIS

OPBOKSEN - WARME SCHOOL - MINDMATES - BOUNCE UP

GEESTIG GEZOND SPORTEN - START TO TALK - TOVERBOSTRAINING

OPENBARE GEVOELSPLEKKEN

INHOUD

INLEIDING 3

PIJLER 8 6

BETREK KINDEREN EN JONGEREN BIJ HET BELEID

VOORBEELD 1: MAYOR@YOURTOWN 7

VOORBEELD 2: OPENBARE GEVOELSPLEKKEN (EMOTIONELE REMEDIËRING) 9

INLEIDING

Jouw Warme Stad of Gemeente maakt werk van een integraal beleidsplan door een omgeving te creëren waar kinderen en jongeren zich goed in hun vel voelen. Je zette daarvoor al een paar belangrijke stappen en koos bewust voor **enkele pijlers** van een Warme Stad of Gemeente. Deze inspiratiebox helpt en inspireert je om die pijlers in te vullen met concrete acties. Het is een verzameling van positief geëvalueerde praktijken uit andere (Warme) Steden die telkens bij een of enkele van de pijlers passen. Elke actie heeft een eigen actiefiche waarin ze wordt uitgelegd en geëvalueerd.

Of een actie al dan niet in deze inspiratiebox opgenomen wordt, hangt af van een aantal criteria. Namelijk:

- De actie past minstens bij een van de acht pijlers van een Warme Stad of Gemeente. Dat betekent dat ze bij de doelstellingen van het project past en beantwoordt aan de noden van de kinderen en jongeren (value-based).
- De actie kan worden geïmplementeerd in en overgezet naar andere steden en gemeenten. Wat we uit de Warme Stad-acties leerden aan uitdagingen en mogelijkheden tot maatwerk, geven we ook mee in de actiefiche.
- De actie kan verankerd worden. Het creëren van een warme omgeving voor kinderen en jongeren vraagt tijd. Eenmalige acties hebben weinig invloed, daarom is het belangrijk om manieren te zoeken waarop de acties verankerd kunnen worden.
- De actie is in de praktijk ontstaan en wordt gewaardeerd door intermediairs uit het veld. De aanpak van deze bottom-up ontstane acties wordt altijd uitgelegd in de fiches. Zo bestaan de acties niet alleen in de hoofden van de uitvoerders, maar kunnen ze ook door andere partijen worden overgenomen en uitgevoerd. Dat maakt dat ze minimum tot trede 1 van de **Effectladder van het Nederlandse Jeugdinstituut** behoren. Als een bepaalde actie een wetenschappelijke onderbouwing heeft, dan wordt daarnaar verwezen in de actiefiche.

Als lokaal bestuur heb je een regiefunctie. Het is dus zeker niet de bedoeling dat je alles zelf doet. Wat je wel moet doen, is erover waken dat de pijlers die prioriteit zijn in jouw stad of gemeente, ingevuld worden met acties. Het is belangrijk na te denken over welke intermediairs je nodig hebt, en welke ambtenaren uit andere beleidsdomeinen misschien een voortrekkersrol kunnen opnemen bij concrete acties (of daarvoor budget kunnen vrijmaken).

Elke actie heeft een aantal kenmerken die aangegeven worden met icoontjes:

DOELGROEP

VOOR WIE IS DE ACTIE BEDOELD? (LEEFTIJD ALTIJD VERMELDEN)

BABY'S

KINDEREN

STUDENTEN

INTERMEDIAIR

MET WIE WERK JE SAMEN VOOR DE ACTIE?

HULPVERLENERS

MEDEWERKER WELZIJN/ VRIJE TIJD

STUDENTEN

LEERKRACHTEN

BELEIDSMAKERS

BELEIDSDOMEIN

BINNEN WELK BELEIDSDOMEIN PAST DE ACTIE?

SOCIAAL WELZIJN

GELIJKE KANSEN

ONDERWIJS

VRIJE TIJD

JEUGD

PUBLIEKE RUIMTE

EFFECTENLADDER VAN HET NEDERLANDSE JEUGDINSTITUUT

TOONT IN WELKE MATE DE ACTIE ONDERBOUWD IS MET EVALUATIEGEGEVENS

VOORWAARDELIJK

VEELBELOVEND

DOELTREFFEND

PLAUSIBEL

WERKZAAM

WARME STAD

WAAR VOND DE ACTIE PLAATS?

De acties geven je inspiratie en zetten aan tot maatwerk. Ze bieden niet automatisch garantie op succes. Meestal is er meer dan één actie nodig om een pijler te realiseren in jouw stad of gemeente. En rekening houden met de lokale context blijft natuurlijk ook belangrijk. De lokale implementatie moet opgevolgd en eventueel bijgestuurd kunnen worden. Misschien kan je een actie grotendeels overnemen. Of misschien brengt ze je op nieuwe ideeën. En dat is allemaal goed. Wil je weten waarmee je best rekening houdt als je een actie kiest? Dat lees je in stap 4 van het **stappenplan Warme Steden en Gemeenten**.

De inspiratiebox bevat alle acties uit Warme Stad die aan bovenstaande criteria voldoen. Er zijn nog andere acties (al dan niet van Warme Stad) waarmee je aan de pijlers kan werken. Die werden geïnventariseerd en je vindt ze per pijler in een **matrix**.

Deze inspiratiebox is dus niet af. Het is een groeidocument waaraan nieuwe of nog niet geëvalueerde acties uit Warme Steden of Gemeenten toegevoegd kunnen worden. Ook de mate waarin de acties onderbouwd zijn, kan aangepast worden wanneer meer evaluatiegegevens verzameld worden. Niet onbelangrijk, want hoe meer een actie onderbouwd is, hoe hoger ze komt op de **Effectladder van het Nederlandse Jeugdinstituut.** We willen dan ook élke Warme Stad of Gemeente aanmoedigen om hun ervaringen met acties uit de inspiratiebox met ons te delen en nieuwe acties door te geven aan **sarah.peene@gezondleven.be**. Dan kijken we of die nieuwe acties opgenomen kunnen worden in de inspiratiebox om zo nieuwe Warme Steden en Gemeenten te inspireren.

Deze inspiratiebox helpt je samen **met andere tools** een concrete invulling te geven aan Warme Steden en Gemeenten. Heb je al een engagement tot Gezonde Gemeente? Dan helpt dit hierbij. Als je aan de slag gaat met deze inspiratiebox werk je aan mentaal welbevinden van kinderen en jongeren. Meer informatie over Gezonde Gemeente en over hoe Warme Steden en Gemeenten daar een invulling van zijn, vind je op de website van **Gezonde Gemeente**.

PIJLER 8

BETREK KINDEREN EN JONGEREN BIJ HET BELEID

Kinderen en jongeren voelen dat hun mening ertoe doet in hun stad of gemeente. Zowel in de organisaties waar ze vaak komen als in hun eigen stad of gemeente wordt hun mening gevraagd en wordt daar ook iets mee gedaan. Zo worden ze niet uitgesloten maar krijgen ze het gevoel impact te hebben op de wereld rondom hen.

BASISWERKPUNTEN VOOR DEZE PIJLER

- Geef kinderen en jongeren inspraak in (jeugd)beleid. Zo weet je zeker dat wat je voor hen doet of maakt ook beantwoordt aan hun noden. Je kan hen op verschillende manieren vragen wat zij te vertellen hebben over verschillende beleidsthema's:
  - eenmalig of structureel
  - advies vragen of volledig cocreatief proces samen
  - in groep of individueel
  - een bevraging bij een jeugdorganisaties of een steekproef op straat of op scholen
  - Laat je begeleiden door professionals bij de jongerenbevraging (bv. **LUCAS** of **[ew32]**) of verzamel zelf de informatie (via bijvoorbeeld studenten Sociologie aan een hoger onderwijsinstelling in je buurt).
- Neem deel aan de **campagne van de Vlaamse Jeugdraad** of schakel de lokale jeugdraad in.
- Geef kinderen en jongeren inspraak bij de uitvoering van acties. Welke actie je ook aanbiedt (hulp, begeleiding, activiteiten, vorming...), je kan ervoor zorgen dat kinderen en jongeren impact hebben op de manier waarop de actie wordt uitgevoerd.
- De vormgeving van de publieke ruimte is bij uitstek een context die op maat ingevuld moet worden. Inspiratie over welke manier je kinderen en jongeren daarbij inspraak kan geven, vind je **hier**.

VOORBEELD 1: MAYOR@YOURTOWN

PIJLER 8

JONGEREN 16 - 24 JAAR | JEUGDWERKERS | BELEIDS-MAKERS | VRIJE TIJD | JEUGD | VOORWAARDELIJK

WAT	**Mayor@YourTown** helpt jongeren op een kwalitatieve en speelse manier aan participatie te laten doen in je gemeente of stad. Met dit spel komen beleidsmakers te weten hoe jongeren hun stad zouden inrichten als ze 'carte blanche' zouden krijgen. Jongeren krijgen de kans om mee te denken over verschillende beleidsonderwerpen en zo hun stempel te drukken op het (jeugd)beleid. Het spel wordt via een cocreatief proces aangepast aan de stad of gemeente waar het plaatsvindt. Zo wordt telkens een unieke participatieve tool gecreëerd op maat van de lokale noden. Omdat er een grote groep jongeren bereikt wordt (500 in Warm Gent), geeft dit een goed beeld van de leefwereld en dromen van de jongeren in de stad of gemeente. Aan het einde van dit traject ontvangen beleidsmakers een uitgebreid rapport met aanbevelingen van de jeugd die deelnam aan het traject.
DOEL	Beleidsmakers worden hiermee ondersteund om participatie van kinderen en jongeren mogelijk te maken: • Ze krijgen een beeld over de interesses, noden en behoeften van de jongeren in hun stad of gemeente. • Jongeren voelen zich gezien en gehoord. • Jongeren worden uitgedaagd om met andere ogen naar hun stad of gemeente te kijken.
PARTNERS	Jeugddienst, school
BUDGET	Neem contact op met **[ew32]** om de prijs voor het traject in jouw stad of gemeente te ontvangen. (In Warm Gent kostte het € 10.000.)

STRATEGIE IN DE MATRIX	• **Afspraken en regels:** om dit intensieve, kostelijke participatietraject mogelijk te maken is een samenwerking met de jeugddienst wenselijk.
WAT KAN JE DOEN ALS LOKAAL BESTUUR	• Bepaal over welke vraag je jongeren wil laten meedenken. • Neem contact op met **[ew32]** om te bekijken hoe het traject in jouw stad of gemeente vorm kan krijgen. • Zoek draagvlak bij organisaties die jongeren bereiken. Zij kunnen helpen bij het rekruteren van deelnemers voor het participatietraject. • Zorg dat er iets gedaan wordt met de aanbevelingen van verschillende stadsdiensten. • Bekijk op welke manier de noden van jongeren systematisch bevraagd kunnen worden in jouw stad of gemeente.
OP KLEINE SCHAAL	Dit uitgebreide participatietraject kost geld en tijd. Door een intergemeentelijke samenwerking kan de kost gedeeld worden en kunnen vraagstukken die het lokale bestuur niet alleen kan oplossen toch aan bod komen. In een kleine gemeente is het bijvoorbeeld niet altijd mogelijk om een jeugdwelzijnswerker te hebben, maar kan er wel met gemeenten in de buurt bekeken worden hoe de drempel naar deze hulp verkleind kan worden.
AANDACHTS-PUNTEN	• Het is een tijdsintensief en kostelijk traject. • Je kan de resultaten van de bevraging van de jongeren naast die van intermediairs leggen. • De jeugddienst kan niet alleen instaan voor de noden van jongeren in hun stad, ook andere beleidsdomeinen moeten bereid zijn aan de slag te gaan met de aanbevelingen in hun stad. • Zorg dat jongeren die deelnamen op de hoogte blijven van wat er met hun input gebeurt.
CONTACT	• Logo GezondPlus: Sarah Peene, 09 265 00 51, **sarah.peene@gezondplus.be**; • **[ew32]**: 0486/51.44.13, **info@ew32.be**

VOORBEELD 2: OPENBARE GEVOELSPLEKKEN (EMOTIONELE REMEDIËRING)

PIJLER 3 8

KINDEREN
6 - 24 JAAR

BELEIDSMAKER (LOKAAL)

JEUGDWERKER

SOCIAAL WELZIJN

PUBLIEKE RUIMTE

DOELTREFFEND

Thesisonderzoek 'Gevoelsplekken maken: methode voor emotionele remediëring. Een actieonderzoek', aan de faculteit psychologische en pedagogische Wetenschappen UGent (Prof. Dr. Geert Van Hove, masterproef: Lisa De Palmenaer en Lut Celie). Deze kan je opvragen bij de Bleekweide.

WAT	Gevoelsplekken' zijn plaatsen waar jongeren de mogelijkheid hebben om adequaat om te gaan met opgekropte emoties en frustraties. Het is een tastbare, afgebakende plek in de publieke ruimte waar een bepaalde emotie en de daarmee gepaard gaande gedragsuitingen op een constructieve manier kunnen worden (h) erkend, benoemd, veruiterlijkt en verwerkt. In Warm Gent is er in de wijk Ledeberg een 'troostplek' gebouwd en zijn er plannen voor een 'bozenplek'. Emotioneel belastende situaties worden vaak opgekropt waardoor kinderen 'onhandelbaar' gedrag stellen. Gevolg: een heersende cultuur van diagnostisering met medicatiedrang van dit 'signaal'gedrag! Daar wil Lut Celie (de Bleekweide) met gevoelsplekken iets aan doen. Via workshops en lezingen worden ook de competenties en vaardigheden van leerkrachten, begeleiders en ouders in het omgaan met extreme gevoelens en de daarbij horende gedragsuitingen versterkt.

DOEL	Kinderen en jongeren kunnen omgaan met hun emoties door hun eigen plek in de wijk: • Emotionele remediëring voorkomt ontspoorde emoties en emotionele blokkades en bevordert het emotioneel welbevinden en de draagkracht van kinderen en jongeren. • Bevorderen van cohesie in de wijk door de samenwerking die nodig is voor een openbare gevoelsplek (partners leren elkaar beter kennen). • Competenties en vaardigheden van leerkrachten, begeleiders en ouders in het omgaan met extreme gevoelens en daarbij horende gedragsuitingen versterken door aanvullende lezingen.
PARTNERS	Het therapeutische centrum 'De Bleekweide' is eigenaar van dit project. Bij een openbare gevoelsplek is gedragenheid bij verschillende partners in de wijk belangrijk. In Ledeberg namen volgende partners deel aan de ontwikkeling: WGC de Botermarkt (trekker), Benedictuspoort (school), dienst samenleving OCMW, sociaal wijkregisseur, vzw Jong, internaat, straathoekwerker. Voor het bouwen van de gevoelsplekken: Scouts, Jongeren van vzw Jong, De Ledebirds (koorgroep), vzw Lejo.
BUDGET	Er moet budget voorzien worden voor: • het participatieve proces om tot een gevoelsplek te komen, begeleid door Lut Celie. Neem voor de exacte prijs contact op met **De Bleekweide**; • de materialen (bv. glazen bokalen, turnmat ...); • iemand die het traject trekt, eventueel binnen reguliere werkuren (bv. gezondheidspromotor WGC).
STRATEGIE IN DE MATRIX	• **Omgevingsinterventie**: de gevoelsplekke, creëeren een omgeving die het voor kinderen en jongeren mogelijk maakt om beter om te gaan met hun emoties.
WAT KAN JE DOEN ALS LOKAAL BESTUUR	• Neem contact op met Lut Celie van **De Bleekweide** om te bekijken op welke manier het traject een antwoord kan bieden op de nood in jouw stad of gemeente. • Zorg voor een trekker van het project. • Creëer draagvlak bij alle mogelijke betrokken partners zodat het een participatief traject kan worden. • Indien gekozen wordt voor een publieke ruimte: vraag tijdig een 'domein openbare inname aan' en maak afspraken rond onderhoud en handhaving van deze plek.

OP KLEINE SCHAAL	• Wanneer je een gevoelsplek binnen een organisatie (jeugdwerk/ school/instelling) maakt, vereenvoudig je het proces. Want zo moeten er minder partners betrokken worden, de plek kan onderhouden en bewaakt worden door eigen medewerkers, er is minder gevaar voor vandalisme ... • Om de kost van de opbouw van de gevoelsplek te beperken kan je samenwerken met jeugdorganisaties die hier graag hun creativiteit op los laten, zoals de Scouts, Chiro, KLJ, Habbekrats, kunstonderwijs ...
AANDACHTS-PUNTEN	• Als je echt aan emotionele remediëring wil doen, is het wél belangrijk dat dit traject door Lut Celie begeleid wordt. Zij heeft er alle nodige kennis en ervaring voor. • Het is een intensief traject waar een breed draagvlak voor nodig is. • Als je een publieke gevoelsplek inricht, moet je ook denken aan de praktische organisatie: wie gaat de plek onderhouden, bewaken, zorgen dat die gebruikt wordt waarvoor die bedoeld is ...? • Er moet tijdig een aanvraag 'domein voor openbare inname' ingediend worden. Daarbij moet je al een beeld kunnen geven van hoe de plek er zal uitzien.
CONTACT	• De Bleekweide: Lut Celie, **info@bleekweide.be**, 09 229 36 42; • Logo GezondPlus: Sarah Peene, 09 265 00 51, **sarah.peene@gezondplus.be**

INSPIRATIEBOX VOOR WARME STEDEN EN GEMEENTEN

Deze publicatie is een realisatie van het Vlaams Instituut Gezond Leven.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Vlaams Instituut Gezond Leven vzw
Linda De Boeck
Gustave Schildknechtstraat 9
1020 Brussel

© 2019, Vlaams Instituut Gezond Leven vzw, All rights reserved

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor educatieve, pedagogische en sociale doeleinden die geen commercieel oogmerk hebben , mag al het materiaal vrij gebruikt worden mits correcte bronvermelding van deze publicatie.

www.gezondleven.be